

ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА

Индикаторите за бедност и социално включване са част от общите показатели на Европейската общност за проследяване на напредъка на страните в борбата с бедността и социалната изолация. Основен източник на статистически данни за пресмятане на общите индикатори е ежегодно провежданото Наблюдение на доходите и условията на живот (EU-SILC).

Оценка на бедността

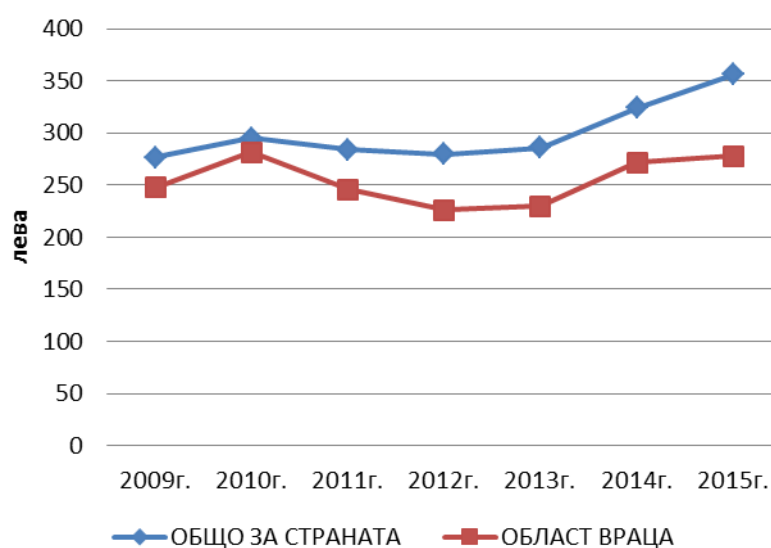
По окончателни данни от изследването, проведено през 2016 г., линията на бедност общо за страната за 2015 г. е 325.83 лв. средно месечно на лице от домакинство. При този размер на линията под прага на бедност са били 1 585.8 хил.лица, или 22.0% от населението на страната.

За 2015 г. в област Враца е размерът на линията на бедност е 277.58 лв. средномесечно на лице от домакинството, като под прага на тази линия е живяло 21.1% от населението на областта.

Най-ниската линия на бедност се наблюдава в областите Кърджали и Пазарджик – съответно 189 лв. и 216 лв., а най-висока – в областите София (столица) – 504 лв., следвана от Варна (353 лв.) и Перник (352 лв.).

В сравнение с предходната година размерът на линията на бедност се увеличава с 2.1%, но относителният дял на бедното население намалява с 0.7 процентни пункта. В област Враца относителният дял на бедност при мъжете е 19.1%, а при жените - 23.0%. Разликата в раницата на бедност по пол е 3.9 процентни пункта при 3.8 пункта за страната. В сравнение с предходната година делът на бедност при мъжкото население в област Враца намалява с 1.9 процентни пункта, а при жените се увеличава с 0.5 процентни пункта.

**Фиг. 1. Средномесечен размер на линия на бедност
за област Враца**

Системата за социална защита има съществено значение за редуциране на бедността. Данните за 2015 г. в област Враца показват, че ако в доходите на домакинствата се включат доходите от пенсии, но се изключат останалите социални трансфери (обещетения, социални и семейни помощи и добавки), равнището на бедност нарастват до 26.5%, или с 5.4 процентни пункта. Данните при мъжете нарастват до 26.3%, а при жените нарастват до 26.7%.

Съответно при изключване на пенсите и останалите трансфери, равнището на бедност за областта нараства до 45.1%, или с 24 процентни пункта (при средно равнище на бедност за страната 42.9%).

Един от основните индикатори за бедност е неравенството в разпределението на доходите или отношението между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от населението. През 2015 г. за област Враца този показател намалява със 2 единици спрямо 2014 г. и от 8.6 достига до 6.6.

В област Враца през 2015 г. 11.1 хил. лица на възраст 18 - 59 живеят в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, или 11.7% от населението на областта. Спрямо 2014 г. относителният им дял намалява с 2.7 процентни пункта.

Материални лишения на домакинствата

В общите показатели за оценка на бедността са включени и субективни индикатори свързани с материални лишения. Те показват субективната оценка и лични нагласи на лицата и домакинствата относно възможностите за задоволяване на отделни нужди и потребности. За оценка на материалните лишения на домакинствата се изпозват девет въпроса с потреблението на конкретни стоки и услуги.

Най-голям брой лица изпитват ограничения по отношение на почивка извън дома (75.5%), и възможностите да посрещнат неочаквани разходи (за неотложен ремонт на жилището или колата, подмяна на пералня или хладилник, внезапно заболяване и др.) със собствени средства (63.6%). Близо 42% от лицата се ограничават при отоплението на жилището. Голям брой (40.5%) изпитват ограничения по отношение на плащането на време на разходите свързани с жилището. Не малък е и броят на домакинствата (33.7%) който посочват, че не могат да си позволят потребление на месо, пиле или риба всеки втори ден. Успоредно с това 16.6% от лицата не могат да си позволят автоматична пералня, 2.1% - телефон, вкл. мобилен, и 1% -цветен телевизор.

Комбиниран индикатор

От изследването на доходите и условията на живот (EU-SILC) се изчислява комбиниран показател, който включва лица, живеещи в риск от бедност, с материални лишения и в домакинства на безработен или с нисък интензитет на икономическа активност.

Комбинирането на трите показателя показва, че през 2015г. 48.8% от населението на областта, или 85.8 хил. лица се нуждаят от специални грижи за преодоляване на бедността, социалното неравенство и изключването от активна трудова дейност.

Стойността на показателя се увеличава с 2.2 процентни пункта спрямо 2014 г., като при мъжете (49.4%) нараства с 3.1 процента, а при жените (48.3%) нараства с 1.5 процентни пункта.

Фиг. 2. Население в риск от бедност или социално изключване по пол

	2011	2012	2013	2014	2015
Общо					
брой лица-хил.	79.8	84.3	96.8	83.3	85.8
%от населението	40.9	45.4	53.3	46.6	46.6
Мъже					
брой лица-хил.	31.6	37.1	46.1	40.1	42.9
%от населението	34.6	41.4	53.0	46.3	49.4
Жени					
брой лица-хил.	48.2	47.2	50.8	43.4	42.9
%от населението	46.4	49.0	53.6	46.8	48.3

Методологични бележки

Наблюдението за доходите и условията на живот (EU-SILC) като част от Европейската статистическа система (ESS) се осъществява по единна методология, определена с Регламент №1177/2003 на Европейският парламент и на Съвета, и осигурява информация за моментното състояние (cross-sectional data) и от повторени във времето (longitudinal data) изменения в доходите, равнище и структура на бедността и социална изолация.

Целевата съвкупност в изследването (EU-SILC) са всички обикновени домакинства и техните членове, живеещи на територията на страната в момента на наблюдението. Лицата, живеещи в колективни домакинства и в институции, са изключени като цяло от целевата съвкупност.

Изследването се провежда върху 4-годишен ротационен панел от обикновени домакинства. Освен домакинството, попаднало в извадката, обект на наблюдение са и всички негови членове на 16 и повече навършени години. Размерът на извадката за всяка година в панела е около 7 500 адреса. Извадката се състои от четири ротационни групи, като всяка година една от ротационните групи отпада от наблюдението и се заменя с нова. Този ротационен модел на извадка осигурява два типа данни:

- Моментни (данни от текущата година на наблюдение);
- Лонгитудинални (данни за домакинствата, участвали в поне две последователни години).

Наблюдението се провежда с два типа анкетни карти:

- Въпросник за домакинството;
- Индивидуална анкетна карта за всяко лице от домакинството на 16 и повече години.

Основни понятия

Линия на бедност

За изследване на равнището на бедност в методологията на Евростат се използва общ разполагаем нетен доход. Линията на бедност представлява 60% от средния общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Еквивалентни скали

За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се модифицираната ОЕСД скала, според която първият възрастен на 14 и повече години получава тегло единица, вторият възрастен на 14 и повече години получава тегло 0.5 и всяко дете под 14 години получава тегло 0.3. Теглата се присъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен размер на домакинството. Общият разполагаем нетен доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Претегляне на данните

Базата данни за всяка страна съдържа различен тип тегла:

- Домакинско тегло (целева променлива DB090) за получаване на действителния брой обикновени домакинства в страната;
- Персонално тегло (целева променлива RB050) за получаване на действителния брой лица

на територията на страната;

- Персонално тегло за всеки член на домакинството на 16 и повече години (целева променлива RB040) за получаване на броя на лицата на 16 и повече години на територията на страната.

При изчисляване на индикаторите за бедност се използва персоналното тегло (RB050), тъй като статусът на бедност се изчислява на индивидуално ниво и целевата група се отнася към цялото население, живеещо в обикновени домакинства. За някои от индикаторите, фокусирани върху лицата на 16 и повече години (например „относителен дял на работещите бедни”), се използва персонално тегло за лицата на 16 и повече години (RB040).

При изчисляване на индикаторите теглата се коригират с претеглящ фактор за отразяване на липсващите случаи в изследването (RB050a).

Повече информация за индикаторите за бедност и социално включване може да бъде намерена на интернет страницата на НСИ, в рубриката „Социално включване и условия на живот“.